

Ar. Gör. Barış Konukman
İstanbul Üniversitesi
Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

**Sakine Esen-Eruz (2008): *Akademik
Çeviri Eğitimi. Çeviri Amaçlı Metin
Çözümlemesi*. İstanbul:
Multilingual, 303 sayfa**

Üniversitelerin yabancı dil puanıyla öğrenci alan lisans programlarına göz attığımızda filoloji ve öğretmenlik eğitimi veren programların yanında üçüncü bir seçenek olarak eviri lisans programları gözümüze çarpar. Bu durum, dört yıllık lisans eğitimi veren söz konusu bölümlerin kendine has bir ders programı içermesini beraberinde getirir. Elimizdeki kitap eviri bölümlerinin lisans programlarının birinci yılında, çeviriye giriş niteliğindeki dört kredilik bir derste kaynak olarak kullanılmak üzere yazılmıştır.

Sakine Esen-Eruz'un kitabı beş ana bölümden oluşuyor. İlk bölümde eviri dediğimiz etkinliğin ilişki içinde olduğu kültür, eviri edinci ve eviri eğitimi gibi temel kavramlar ele alınıyor. Bu bölümde yazar öncelikle çevirinin "işlevsel bir eylem" (s. 13) olduğuna dikkat çekiyor, diğer bir deyişle söz konusu eylemde, çevrilen metnin hangi amaçla ve kimin için evrildiğinin belirleyici olduğunu vurguluyor. Çeviri eğitiminin temel hedefini " ğrencinin eğitimini alacağı her iki dile ait kültürel bilincin ayırımına varması" (s. 14) olarak saptadıktan sonra yazar, eviri eyleminin gerektirdiği yetkinliği eviri edinci kavramıyla tanımlayıp eviri edinciyle kültür arasındaki yakın ilişkiye dikkat çekiyor. Bundan eviri edincinin ancak hem kaynak hem de erek metnin dillerinin içinde yeşerdiği kültürleri iyi bilmekle olanaklı olduğu sonucunu çıkarıyoruz, çünkü yazarın da kitapta eviri etkinliğine dair verdiği bir tanımda belirttiği gibi "eviri iki ayrı kültürün uzantısı olan iki ayrı dil var olduğunda" olanaklı olmaktadır (s. 31). Diėer bir deyişle yazarın vurgulamak istediği, eviri edincinin yolunun kültür edincinden geçtiğidir.

İlk bölümü, uygulamaya yönelik ikinci bölüm izliyor. Yazar, bu bölümün içeriğini, görev yaptığı İstanbul Üniversitesi Çeviri Bölümü bünyesindeki anabilim dallarında birinci sınıf öğrencilerine verilen ve kendisinin de öğretici sıfatıyla katıldığı Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi (ÇAMÇ) dersinde yılların deneyimiyle damıttığı bilgiler ışığında hazırlamış. Kitabın bu bölümünde, metin türü, bağlam, metin içi ve dışı gönderimler gibi metindilbilimin bize armağanı bir takım kavramların da yer aldığı görmektediriz. ÇAMÇ dersinin kurgulanışı ve işlenişinde bu kavramlardan da yararlandığını görüyoruz (s. 63). Verilen bilgileri soyutluktan kurtarmak amacıyla yazar bu bölümde ders örnekçeleri ve örnek sınav sorularına da yer vermiş. Bu yönüyle kitap, tam da yazarının öncelikli olarak hedeflediği okur kitlesini oluşturan çeviribilimciler ve çeviri eğitmenlerine derslerde somut olarak yol gösterecek bir niteliğe sahiptir.

Kitabın üçüncü bölümünde çevirinin eğitilip öğretilen bir olgu ve akademik bir disiplin olduğuna savunan yazar, dördüncü bölümde Türkiye’de çeviri eğitimine dair yapılmış çalışmalar ve erişilebilecek kaynaklara yönelik derli toplu üstbakış sunuyor. Son bölüm olan beşinci bölümde ise yazar kendisinin de öğretim üyesi olduğu İstanbul Üniversitesi Almanca Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalı’nın öğrenci profilini son on yıllık bir zaman dilimi içinde ele alıyor.

Çeviri başlı başına bir bilim dalı mıdır? Bir uzmanlık alanı mıdır? Yabancı dil bilen herkes zaten potansiyel bir çevirmen değil midir? Çevirinin eğitimi olur mu? Gerekli midir? Dil bilmek çeviri yap(a)bilmek için yeterli değil midir? Çeviri deyince konunun uzmanı olsun olmasın, çoğu kişinin aklına gelen tipik sorular bunlar olsa gerek. Sakine Eruz-Esen’in kitabı bu sorulara yanıt niteliğinde. Alanda çalışan öğretmenler için derste kullanabilecekleri bir kılavuz niteliği taşıyor ve bu yönüyle çeviri eğitimine yönelik kaynak kitaplar listesine önemli bir katkıda bulunuyor. Son olarak ise, kitabın gayet akıcı bir dille yazılmış olduğunu düşündüğümüzü belirtmek isteriz. Bu yönüyle kanımızca, -her ne kadar öncelikli hedef kitlesini oluşturmasa da- çeviribilim lisans öğrencilerinin de okuyup faydalanabilecekleri bir kitapla karşı karşıyayız.